

Mathematisk maa komme senere, thi det er et Fag, der kræver en særlig Begavelse; det er ikke Alle, der have Gynne til at arbejde med Interesse i Mathematisk. Man kan nok lære at bevise de Ting, der høre til at regne en Opgave, osv., men en anden Ting er det at skabe hos en tolv Aars Dreng Interesse for en Undervisning, der væsentlig er bygget paa Mathematisk. Enkelte kunne lære det, men saa tror jeg dog tillige, at det vil blive saa tørt og fantasiløst, at ingen Dreng kan faae Interesse derfor. Altsaa maa det være et Sprog, og vil man da ikke tage Latin, maa man tage et andet Sprog; men det maa naturligvis være et Sprog, hvor der findes en saadan Grammatik, at selve Systemet med Sproget som Sprog kan give det aandelige Gymnastikapparat, som er nødvendigt for den formelle Udvikling af Intelligentsen. Vil man vælge f. Ex. Fransk, vil jeg ikke sige Noget derimod, hvis man tror, at det kan gaa. Vil man benytte Græsk, som af mange dygtige, særlig tydske Filologer (Udflydere), naa ja, altsaa ogsaa danske Filologer, er hævdet som en langt bedre Vej end at benytte Latin, skal jeg ikke gjøre den mindste Indvending derimod. Der er ikke særlig Forkjærlighed for Latin hos mig, men jeg har kun den Anskuelse, at, da Latin engang er valgt i hele den øvrige Verden, og da vi ere et lille Land, maa vi ogsaa vælge, hvad hele den øvrige Verden har valgt. Altsaa mener jeg, at vi maa vælge Latin, men man maa ikke misforstaa mig, som om jeg vil have det af særlig Forkjærlighed til Latin, thi saa komme vi ind i en Strid, som der her ikke er Grund til. Der indblandes jo ganske vist saa Meget. Der er jo Mange, der betragte Latin som en Døvelens Videnskab — ja, det ærede Medlem for Møen (Bjoffen) nikker allerede. Det er nu ikke min Mening, men netop for at faae dette mere begejstrende Element ud af Sagen mener jeg, at vi skulle holde os til et Sprog, hvor der findes en Grammatik og en Literatur, som man kan hyde Drengen. (En Stemme: Oldnordisk). Nei, ikke Oldnordisk, det vilde jeg meget nødig, at Nogen skulde forfalde til at bruge, men vilde man vælge Tydsk, det Sprog, der ligger Latin nærmest i Brugbarhed i grammatikalisk Henseende, som har en saa overordentlig rig Literatur, og som for vor Udvikling her hjemme har havt saa overordentlig stor Betydning og altid vil have det, hvad jeg ikke tager i Betænkning at udtale, om vi end undertiden ikke have villet tilstaa det, saa tror jeg dog, at det vilde være upraktisk; thi jeg tror, at det vilde gaa os i dette som i mange andre Forhold, at selv om vi bilde os ind, at vi kunne bryde Baner, vil det dog vise sig, at vi ikke kunne. Andet end gaa i de Baner, som Andre have brudt, og hvis vi virkelig bryde en ny Bane, vilde vi komme til at staa som en isoleret lille Nation, der vilde skabe sig selv ved at blive for-

trydelig fiddende. Det er altsaa efter min Mening ingen Feil ved det foreliggende Lovforslag, at det søger at komme bort fra Uvedelingen og komme tilbage til Latin og give gennem Latin den klassiske Dannelse en større Vægt. Det er ligeledes ingen Feil ved det foreliggende Lovforslag, at det gaar bort fra Uvedelingen og erstatter den ved Oprettelsen af en sideordnet realklassisk Skole. Man kunde sige, at vi fra et strengt klassisk Synspunkt ikke skulde have nogen sideordnet Skole, men som Forholdene ere, kan man ikke sige det. Det er ganske vist, at Realskolen har stor Betydning; det vil for en uendelig Mængde Familier være af Betydning, at de kunne faae deres Børn til i en senere Alder at begynde at studere og forberede sig til Universitetet uden at behøve at savne dem saa mange Aar, som vilde medgaa, hvis de skulde gennemgaa en Uddannelse i en klassisk Latinskole. Der er kun to Veie, ad hvilke man kan naae dette; enten maa man indrette Latinskolen saaledes, at den er istand til midt i sit Kursus at optage Børn, som ere forberedte med et ganske andet Formaal for Die end den klassiske Dannelse — med andre Ord lægge en stor Blanding for Latinskolens Udvikling — eller oprette en sideordnet Latinskole, som bygger videre paa de særlige Skoler, som findes omkring i Landet, og paa Realskolen. Det er aabenbart denne Tanke, Ministeren har villet gennemføre, og jeg synes, at det er en heldig Tanke, det kan jeg ikke negte. Jeg finder, at det er en rigtig Tanke, at man er kommen bort fra Uvedelingen og, idet man er kommen bort herfra, har taget den virkelige klassiske Dannelse igjen op, og jeg finder ligeledes, — det skal jeg ikke fragaa — at det er en langt rigtigere Løsning af Spørgsmaalet med Hensyn til Realkister, at man har optaget en særlig Skole for dem, end man tidligere havde ved den fludrede Latinskole. Dertil indskrænket sig desværre min Anerkendelse af det foreliggende Forslag; thi naar jeg saa ser nærmere til, forekommer det mig, at man i Almindelighed maa indvende mod Forslaget, at skjøndt den Tanke, som har ligget til Grund for hele Forslaget, nemlig Ønsket om at simplificere Undervisningen og koncentrere den samtidig med, at der bliver taget det rette Hensyn til de faktiske Forhold her i Landet og navnlig til Realskolen, i og for sig er klar og rigtig, er den ikke gennemført i Lovforslaget og er ikke kommen til virkelig Gjældighed deri; thi da Gjennemførelsen skal til at vise sig, ser man, at den høitærede Minister i det Væsentlige har indskrænket sig til at gaa tilbage til Ideen før 1871. Den Tid før 1871 er i Virkeligheden en overordentlig uheldig Tid. Man kom kun til det usalige Kompromis i 1871, fordi man sølte, at Standpunktet var slet og uholdbart. Naar man nu i det Væsentlige vender tilbage dertil, tror jeg, at det er en fuldstændig Misfor-